

DATUM
2018-02-13
ERT DATUM
2017-11-17

DIARIENR
2017/258-4
ER BETECKNING
N2017/06026-1/PBB

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet (SOU 2017:73)

Statskontoret tillstyrker utredarens förslag till ordning för att skapa en gemensam bild om behovet av tillskott av bostäder samt de författningsförslag som anknyter till denna. Statskontoret tror däremot inte att ordningen kommer att leda till att det byggs fler bostäder. Statskontoret avstyrker utredarens förslag om att ge Statskontoret i uppdrag att redovisa hur vi i vår verksamhet kan använda och förbättra Boverkets beräkningar. I det följande utvecklar vi våra ställningstaganden.

En ordning för att skapa en gemensam bild av behovet av tillskott av bostäder

- Statskontoret tillstyrker förslaget om att Boverket beräknar behovet av tillskott av bostäder i hela landet och presenterar resultaten på länsnivå.

Statskontoret tillstyrker därmed även förslaget om att i bostadsförsörjningslagen (2000:1383) samt plan- och bygglagen (2010:900) använda begreppet behovet av tillskott av bostäder istället för bostadsbyggnadsbehov. På så sätt blir innebörden mer rättvisande och begreppsanvändningen mer enhetlig.

Statskontoret håller med utredaren om att den rådande ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna ska respekteras och att staten formellt inte kan ålägga en kommun att exempelvis bygga ett visst antal bostäder. Trots detta bör Boverkets behovsbedömningar utgöra ett viktigt underlag i kommunernas planering av bostadsförsörjningen. Behovsbedömningar per län istället för funktionell analysregion bidrar också till att regionerna och kommunerna i respektive region blir tydliga mottagare av beräkningarna.

- Statskontoret tillstyrker förslaget om att regionerna genomför dialoger med kommunerna som grundar sig på Boverkets beräkningar. Statskontoret tillstyrker också att regionerna uppmärksammar kommunerna på behovet av att samordna bedömningarna och att de verkar för att samordning kommer till stånd.

Förslaget kan bidra till en bättre mellankommunal samordning, men leder sannolikt inte till att det byggs fler bostäder. Bostadsbyggandet påverkas av betydligt fler faktorer än planering och samordning, varav en del ligger utanför kommunernas kontroll.

Den föreslagna förändringen innebär att regionerna övertar länsstyrelsernas samordningsuppgift, men att länsstyrelserna behåller sitt uppdrag att ge råd, information och underlag till kommunerna i länet för deras planering. Utredaren vill med förslaget renodla ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna. Statskontoret vill här peka på att det kan vara svårt att dra en tydlig gräns mellan samordning och rådgivning. Detta kan komma att kräva att länsstyrelserna och regionerna gemensamt tolkar vad ansvarsfördelningen innebär i praktiken. I Statskontorets rapport *Hur fungerar bostadsförsörjningen* (2006:2) och i vårt remissvar på betänkandet *En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning* (SOU 2015:59) framförde vi att staten behöver ha verkningfulla styrmedel för att målen för bostadsförsörjningen ska kunna nås. Därför är det viktigt att förändringen inte försämrar länsstyrelsernas möjligheter att påverka.

Statskontoret delar utredarens uppfattning att uppdraget till Boverket liksom beslutet om inriktningen på regionernas samordning inledningsvis bör tidsbegränsas till fem år och att utfallet av den nya ordningen utvärderas efter en tid. Länsstyrelsernas uppföljning av hur kommunernas bedömningar förhåller sig till Boverkets beräkningar borde kunna utgöra ett viktigt underlag i utvärderingen.

- Statskontoret tillstyrker förslaget om att kommunerna dokumenterar behovet av tillskott av bostäder i sina riktlinjer för bostadsförsörjningen och att detta kommer till uttryck i översiktsplanen.
- Statskontoret tillstyrker att länsstyrelserna följer upp och analyserar hur kommunernas bedömningar förhåller sig till Boverkets beräkningar.

Statskontoret anser att uppföljning och analys av utfallet samt möjligheten att vidta relevanta åtgärder i relation till utfallet är viktigt för att den föreslagna ordningen ska få önskad effekt, ytterst i form av ett bostadsutbud som bättre möter efterfrågan på bostäder. Det framgår dock inte av betänkandet vad Boverket eller regeringen skulle kunna vidta för åtgärder om länsstyrelserna i sin uppföljning drar slutsatsen att de lokala bedömningarna av behovet av tillskott av bostäder inte når upp till behovet enligt Boverkets beräkningar. Statskontoret föreslår därför att utredaren behandlar detta i sitt fortsatta arbete.

En gemensam bild i staten av behovet av tillskott av bostäder

- Statskontoret avstyrker förslaget om att vi ges ett uppdrag i regleringsbrevet för 2019 att redovisa hur Boverkets beräkningar av behovet av tillskottet av bostäder ska användas i verksamheten och hur vi kan bidra till att förbättra underlaget för Boverkets beräkningar.

Statskontoret genomför utredningar, utvärderingar och uppföljningar av statlig och statligt finansierad verksamhet inom samtliga politikområden. Våra utredningar initieras nästan uteslutande genom särskilda uppdrag från regeringen. Det är alltså regeringen som avgör såväl ämne som inriktning på utredningen. De enda mer stadigvarande uppgifterna är att bistå regeringen med underlag för att utveckla förvaltningspolitiken samt främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten. Statskontoret har alltså varken några kontinuerliga uppgifter eller särskild kompetens vad gäller bostadsförsörjning och har därmed ingen direkt användning för Boverkets beräkningar. I alla utredningsuppdrag använder vi oss av underlag som är relevanta för att svara på regeringens frågor i det specifika uppdraget. Om regeringen skulle ge Statskontoret ett uppdrag som rör bostadsförsörjning skulle Boverkets beräkningar kunna vara ett av flera underlag.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg, praktikant Linnea Sandell och utredare Annika Gustafsson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Annika Gustafsson